

1259

3K23

10-38

№ 8 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ № 8
КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ АРМЕНИИ № 8

Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացե՛ք!

Ն. ԼԵՆԻՆ

ԹԵԶԻՍՆԵՐ

ԲՈՒՐՋՈՒԱԿԱՆ ԵՒ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ

ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Н. Ленин—„Тезисы о буржуазной и пролетарской демократии“.

3 K23
Թ- 38

10 SEP 2013

24 MAY 2005

03 NOV 2009

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՄՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոլետարներ խորը նվիրձերի, միացե՛ք!

3K23
Ռ-38
հր. ԼԵՆԻՆ

300

1310-ԵԵ ԹԵԶԻՍՆԵՐ

ԲՈՒՐՃՈՒԱԿԱՆ ԵՒ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ

ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

1003
11479

(Н. Ленин—„Тезисы о буржуазной и пролетарской демократии“).

ՀՐԱՏԱՐԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՄՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՄՈՍԿՎԱ—1919.

1) Պրուկտարիատի յեղափոխական շարժման աճումը բոլոր երկրներում առաջ է բերել բուրժուազիայի ու բանտորական կաղմակերպութեանց մէջ նրա դործակալների աենդոտ երկունք՝ դադարական-քաղաքական առարկութիւններ գտնել հարստահարիչների տիրապետութիւնը պաշտպանելու համար: Այդ առարկութեանց մէջ առանձնապէս դիկտատուրայի դատապարտութիւնը և դեմոկրատիայի պաշտպանութիւնն է առաջ բերւում: Ստութիւնն ու կեդժութիւնն այդպիսի մի առարկութեան, որ հաղար եղանակով կրկնում է կապիտալիստական մամուլի և Դեղին Ինտերնացիոնալի համաժողովում, 1919 թ. փետրարին Բեռնում, ակներև են բոլորի համար, ով չի կամենում դաւանանել սոցիալիզմի հիմնական սկզբունքներին:

2) Ամենից առաջ այդ առարկութիւնն առաջ է բերւում «դեմոկրատիա՝ ընդհանրապէս» և «դիկտատուրա՝ ընդհանրապէս» հասկացողութիւնները, առանց հարց տալու այն մասին, թէ ճիշդ դասակարգին է վերաբերում խօսքը: Խնդրի այդպիսի արտադասակարգային կամ զերադասակարգային, իբր թէ համաժողովրդական՝ առաջադրութիւնն ուղղակի մի ծաղր է սոցիալիզմի հիմնական ուսուցման՝ դասակարգային պայքարի ուսուցման՝ դէմ, որ բուրժուա-

զիայի կողմն անցած սոցիալիստներն ընդունում են խօսքով և մոռանում դործով: Փանի որ ոչ մի քաղաքակիրթ, կապիտալիստական երկրում գոյութիւն չունի («գեմոկրատիա՝ ընդհանրապէս»), այլ գոյութիւն ունի միայն բուրժուական գեմոկրատիա, և խօսքը ոչ թէ («գիկտատուրայի») մասին է («ընդհանրապէս»), այլ ճշգրտ գասակարգի գիկտատուրայի, այսինքն պրոլետարիատի՝ ճնշողների և հարստահարողների, այսինքն բուրժուազիայի, հանդէպ, իրանց տիրապետութեան համար մղող պայքարում հարստահարողների ցոյց աւած դիմադրութիւնը յաղթահարելու համար:

3) Պատմութիւնն ուսուցանում է, որ ոչ մի ճշգրտ գասակարգ երբէք տիրապետութեան չի հասել և չէր կորող տիրապետութեան հասնել, չվերապրելով գիկտատուրայի շրջանը, այսինքն՝ քաղաքական իշխանութեան նւաճման և հարստահարողների միշտ ցոյց աւած ամենից կատաղի, ոչ մի տերի առաջ կանգ չառնող դիմադրութիւնը բռնութեամբ ճնշելու շրջանը: Բուրժուազիան, որի տիրապետութիւնն են պաշտպանում այժմ «ընդհանրապէս գիկտատուրայի» գէմ խօսող և «ընդհանրապէս գեմոկրատիայի» համար խաչ բարձրացող սոցիալիստները, առաջաւոր երկրներում նւաճել է իշխանութիւնը մի շարք ազատութիւններ, քաղաքացիական պատերազմների, թագաւորների, ֆէոդալների, ստրկատէրերի և ուստափրացիայի նպատակով նրանց արած փորձերի բռնի ճնշման գնով: Նազարաւոր և միլլիոնաւոր անգամ բոլոր երկրների սոցիալիստներն իրանց զրքերում, բքոշիւրներում, իրանց համադումարների ռեզոլիցիաներում, իրանց ազդեցատուական ճառերում պարզել են ժողովրդին բուրժուական այդ չեղափոխութեանց, բուրժուական այդ գիկտատուրայի գասակարգային բնույթը: Ուստի և «ընդհանրապէս գեմոկրատիայի» մասին փաստարաններով՝ բուրժուական գեմոկրատիայի ներկայ պաշտպանութիւնը և «ընդհանրապէս գեմոկրատիայի» գէմ բղաւելով՝ պրոլետարիատի գիկտատուրայի գէմ ներկայ

դռնոցն ու ազադակը սոցիալիզմի ռեզոլիցի գաւաճանութիւն է, փաստապէս բուրժուազիայի կողմն անցնելու նշան, սեփական, պրոլետարական չեղափոխութեան վերաբերութեամբ պրոլետարիատի իրաւունքի բացասում, բուրժուական ռեժորմիզմի պաշտպանութիւն հէնց այն պատմական վայրկեանին, երբ բուրժուական ռեժորմիզմը կրակ է կրել ամբողջ աշխարհում և երբ պատերազմը չեղափոխական դրութիւն է ստեղծել:

4) Բոլոր սոցիալիստները, պարզաբանելով բուրժուական քաղաքակրթութեան, բուրժուական գեմոկրատիայի, բուրժուական պարլամենտների գասակարգային բնույթը, այն միաքն էին յայանել, որ դիտական ամենամեծ նշգրտութեամբ արտայայտել էր Մարքսի և Էնգելսի խօսքերով, թէ բուրժուական ամենագեմոկրատիկ հանրապետութիւնն այլ ինչ չէ, քան բանոր գասակարգը բուրժուազիայի, աշխատաւոր մասնաններ մի բաւոն կապիտալիստների միջոցով ճնշելու մեքենայ: Դիկտատուրայի գէմ և յօդուտ գեմոկրատիայի ներկայումս ազադակողների մէջ չկայ ոչ մի չեղափոխական, ոչ մի մարքսիստ, որ բանւորներին առջև երդւած չլինէր ստաւածների անունով, թէ ինքն ընդունում է սոցիալիզմի այդ հիմնական նշմարտութիւնը: Իսկ այժմ, երբ, ձգտելով Փշրել նրնշումի այդ մեքենան ու նւաճել պրոլետարիատի գիկտատուրան, յաղում է և շարժում չեղափոխական պրոլետարիատը՝ սոցիալիզմի այդ դաւանանները բանն այնպէս են ներկայացնում, թէ իբր բուրժուազիան աշխատաւորներին «ղաւտ գեմոկրատիա» է շնորհել, իբր բուրժուազիան հրաժարւել է դիմադրութիւնից և պատրաստ է ենթարկւել աշխատաւորների մեծամասնութեանը: Իբր գեմոկրատական հանրապետութեան մէջ չի եղել և չկայ ոչ մի պետական մեքենայ՝ աշխատանքը կապիտալի միջոցով ճնշելու համար:

5) Պարիզի Կոմմունան, որին խօսքով փառաբանում են բոլորը նրանք, ովքեր կամենում են սոցիալիստ համարւել, քանի

որ դիտեն, որ բանւորական մասսաները ջերմօրէն և անեղծօրէն կարեկցում են նրան, առանձին տկերախուծեամբ ցոյց տւեց միջնադարի համեմատութեամբ վերին աստիճան պրոդուստիւ, բայց պրոդուտարական չեղափոխութեան շրջանում անխուսափելիօրէն արմատական փոփոխութիւն պահանջող հիմնարկութեանց՝ բուրժուական պարլամենտաբիղմի և բուրժուական դեմոկրատիայի՝ պատմական պայմանականութիւնն ու սահմանափակ արժէքը: Մարքսն ինքը, որ ամենից լաւ էր գնահատել Կոմմունայի պատմական նշանակութիւնը, վերլուծելով այն, ցոյց է տւել հարստահարող բնույթը բուրժուական դեմոկրատիայի և բուրժուական պարլամենտաբիղմի, երբ ճնշող դասակարգները մի քանի տարին մի անգամ իրաւունք են ստանում վճռելու, թէ ունեւոր դասակարգների ո՞ր ներկայացուցիչը պիտի «ներկայացնի և ոտի տակ տայ» (ver-und zertreten) ժողովուրդը պարլամենտում: Հէնց այժմ, երբ խորհրդային շարժումը, ընդգրկելով ամբողջ աշխարհը, ամենքի համար ակներե կերպով Կոմմունայի դործն է շարունակում, սոցիալիզմին դաւանողները, կրկնելով բուրժուական հին խլամ «ընդհանրապէս դեմոկրատիայի» մասին, մոռանում են Պարիզի Կոմմունայի կոնկրետ փորձերն ու կոնկրետ դասերը: Կոմմունան պարլամենտական հիմնարկութիւն չէր:

6) Ապա Կոմմունայի նշանակութիւնը ներանումն է, որ նա փորձ է արել փշրել, հիմնադրատակ անել բուրժուական պետական մեքենան, չինսփնիկական, դատաստանական, զինւորական, ոստիկանական ապարատը, փոխարինելով բանւորների ինքնավար մասսայական այն կազմակերպութեամբ, որ օրէնսդիր և դորժադիր մարմինների բաժանում չի ճանաչում: Ժամանակակից բոլոր բուրժուական-դեմոկրատական հանրապետութիւնները, դրանց թւում նաև գերմանականը, որ սոցիալիզմի դաւանողները, ծաղրի ենթարկելով ճշմարտութիւնը, պրոդուտարական են անւանում, պահպանում են պետական այդ ապարատը: Յիշատի, նորից և նորից

միանգամայն ակներե կերպով հաստատում է փաստը, որ ի պաշտպանութիւն «ընդհանրապէս դեմոկրատիայի» բարձրացած աղաղակներն իրապէս բացայայտում են որպէս պաշտպանութիւն բուրժուադիայի և նրա հարստահարողական արտօնութեանց:

7) «Ժողովների ազատութիւնը» կարող է «զուտ դեմոկրատիայի» օրինակ համարւել: Իւրաքանչիւր զիտակից բանւոր, որ չի խղել իր կապերը սեփական դասակարգի հետ, էհասկանալ իսկոյն և եթ, որ անմտութիւն է ժողովների ազատութիւն խոստանալ հարստահարողներին՝ այն ժամանակաշրջանում և այն պարագաներում, երբ հարստահարողները ներհակում են իրանց տապալմանը և պաշտպանում իրանց արտօնութիւնները: Բուրժուադիան, երբ նա չեղափոխական էր, ո՛չ Անգլիայում 1649 թւին, ո՛չ Ֆրանսիայում 1789 թւին, «Ժողովների ազատութիւն» չի տւել մոնարխիստներին և ազնւականներին, որոնք արտասահմանեան զօրքեր էին ներս հրաւիրում և «ժողովում» ռեստավրացիայի փորձեր կազմակերպելու: Եթէ ներկայիս, վաղուց ռեակցիոն դարձած, բուրժուադիան պահանջում է պրոդուտարիստից՝ ապահովելու հարստահարողներին «Ժողովների ազատութիւն», առանց ի նկատի առնելու, թէ ի՞նչ զիմադրութիւն են ցոյց տալու նրան կապիտալիստները, այդ դէպքում բանւորները միայն պիտի ծիծաղեն բուրժուադիայի երեսպաշտութեան վրայ:

Միւս կողմից, բանւորները շատ լաւ գիտեն, որ «Ժողովների ազատութիւնը» նոյնիսկ ամենադեմոկրատիկ բուրժուական հանրապետութեան մէջ սին ֆրադ է, որովհետև հարուստներն իրանց տրամադրութեան տակ ունեն բոլոր լաւագոյն հասարակական մասնաւոր շինութիւնները, այլև՝ բաւականաչափ ազատ ժամանակ ժողովների համար ու գրանց պաշտպանութիւնն իշխանութեան բուրժուական ապարատի միջոցով: Քաղաքի և զիւղի պրոլետարները և մանր զիւ-

դացիները, այսինքն՝ ազգարնակչութեան հակադէմոկրատականութիւնը, չունեն, ոչ մէկը, ոչ միւսը, ոչ երբորդը: Բանի դեռ բանն այսպէս է, «հաւասարութիւնը», այսինքն «զուտ գեմոկրատիան», խաբէրայութիւն է: Իսկական հաւասարութիւն նուաճելու համար, աշխատաւորները համար գեմոկրատիան գործով իրականացնելու համար, հարկաւոր է հարստահարիչներից խլել նախ բոլոր հասարակական և փառայեղ մասնաւոր շինութիւնները, հարկաւոր է նախ ազատ ժամանակ առ աշխատաւորներին, հարկաւոր է, որ նրանց ժողովների ազատութիւնը զինւած բանւորները պաշտպանեն, և ոչ մանր աշխատանքները կամ կապիտալիստ-օթիւղները խեղճ ու կրակ զինւորների հետ ի միաբին: Միայն այսպիսի փոփոխութիւնից յետոյ է կարելի, առանց բանւորներին, աշխատաւորներին, ազգասաներին ծաղրել ենթարկելու, խտել ժողովների ազատութեան, հաւասարութեան մասին: Իսկ այսպիսի փոփոխութիւն առաջ բերել չի կարող ոչ ոք, բացի աշխատաւորների աւանդարդից՝ պրոլետարիատից, որ առաջադրում է հարստահարիչներին՝ բուրժուազիային:

8) «Մամուլի ազատութիւնը» նոյնպէս «զուտ գեմոկրատիայի» գլխաւոր լոգուններէից մէկն է: Դարձեալ բանւորներն են որ զիտեն և բոլոր երկրների սոցիալիստները միլիոն անգամ խոստովանել են, որ այդ ազատութիւնը խաբէութիւն է, քանի դեռ լաւագոյն տպարանները և թղթի խոշորագոյն պահեստները զրաււած են կապիտալիստներից, և քանի դեռ մամուլի վրայ ծանրանում է կապիտալի իշխանութիւնը, որ ամբողջ աշխարհում այնքան աւելի պայծառ, աւելի կարուկ, աւելի ցինիկ կերպով է դրսևորւում, որքան աւելի զարգացած են գեմոկրատիզմն ու հանրապետական կազմը, ինչպէս, օրինակ, Սմերկայում: Որպէս զի աշխատաւորների, բանւորների և զիւղացիների համար իսկական գեմոկրատիա նւաճելի, հարկաւոր է նախ խլել դարձեալ կապիտալիստներից զբոյններ վարձելու, հրատարակչութիւններ

զնելու և լրագիրներ կաշառելու հնարաւորութիւնը: Իսկ զրա համար անհրաժեշտ է թօթափել կապիտալի լուծը, վայր դրել հարստահարիչներին, խեղդել նրանց գիմադրութիւնը: Կապիտալիստները միշտ «ազատութիւն» են սնուցնել հարուստների ազատութիւնը՝ փող շահելու և բանւորների ազատութիւնը՝ մեռնելու քաղցից: Կապիտալիստները մամուլի ազատութիւն են կռոււմ մամուլը կաշառելու ազատութիւնը հարուստների համար, հարստութիւնն այսպէս կոչւած հանրային կարծիքի յերկրման և պաշտպանութեան համար օգտագործելու ազատութիւնը: «Զուտ գեմոկրատիայի» ազատութեան պաշտպաններն իրօք դարձեալ մասսաների լուսաւորութեան միջոցների վրայ հարուստների տիրապետութեան ամենից կեղտոգ, վանաւորի հանւող սխաւեմի պաշտպաններ են դուրս գալիս, ժողովաւորը խաբիւրդներ են դուրս գալիս, որոնք բաբախա, զեղեցիկ և լիովին կեղծ Ֆրադերով շեղում են նրա ուշադրութիւնը մամուլը կապիտալին ստրկանալուց ազատագրելու կոնկրետ պատմական նպատակից: Իրական ազատութիւն և հաւասարութիւն կլինի այն կարգը, որ ստեղծում են կոմունիստները, որանդ հնարաւոր չի լինի հարստանալ ուրիշի հաշւին, առարկայական հնարաւորութիւն չի լինի, ոչ ուղղակի և ոչ անուղղակի ենթարկել մամուլը չի լինի, որ տիրապետութեանը, արդելը չի լինի, որ իւրաքանչիւր աշխատաւոր (կամ աշխատաւորների որքան կուզէ բազմաքանակ իւրաքանչիւր մի խումբ) ունենայ և իրագործի հաւասար իրաւունք՝ օգտագործելու հասարակական տպարաններ և հասարակական թուղթ:

9) XIX և XX դարերի պատմութիւնը դեռ պատերազմից առաջ է ցոյց աւել, թէ ի՞նչ բան է այսպէս կոչւած «զուտ գեմոկրատիան» կապիտալիզմի ժամանակ: Մարքսիստները միշտ են ասել, թէ որքան աւելի զարգացած, որքան աւելի «զաւեցած» է գեմոկրատիան, նոյնքան աւելի բացայայտ, խիստ, անգութ է դասակարգային պայքարը, նոյնքան

աւելի («գտացած») են հանդէս գալիս—կապիտալի լուծն ու բուրժուազիայի զիկտատութեան: Դրաֆուսի դործը հանրապետական Ֆրանսիայում, կապիտալիստների ղինած վարձկան զօրամասերի վայրագութիւնները դործագուլաւորների վերաբերմամբ Ամերիկայի ազատ և դեմոկրատիկ հանրապետութեան մէջ, — այս ու հազար նման փաստեր այն ճշմարտութիւնն են ցոյց տալիս, որ իզուր փորձում է ծածկել բուրժուազիան, այսինքն, որ ամենադեմոկրատիկ երկրներում հանրապետութեանց մէջ դործնականապէս իշխում են տերրորն ու բուրժուազիայի զիկտատութեան, որ այստայայտում են իւրաքանչիւր անդամ, երբ հարստահարողներին սխտում է թւալ, թէ կապիտալի իշխանութիւնը տատանւում է:

10) 1917—1918 թ.թ. իմպերիալիստական պատերազմը վերջնականապէս բացայայտեց, նոյնիսկ յետամնաց բանւորների առջև, բուրժուական դեմոկրատիայի այս իսկական բնութիւն անդամ ամենից ազատ հանրապետութեանց մէջ: Գերմանական կամ անգլիական միլիտնատէրերին կամ միլիտարիստներին հարստացնելու համար տասնեակ միլիոնաւոր մարդ կոտորեցին, և ամենից ազատ հանրապետութեանց մէջ հաստատուեց բուրժուազիայի զինւորական զիկտատութեան: Զինւորական այս զիկտատութեան, Գերմանիան կործանելուց յետոյ իսկ, շարունակում է համաձայնութեան երկրներում: Հէնց պատերազմն է, որ ամենից լայն բացեց աշխատաւորների աչքերը, իսկ բուրժուական դեմոկրատիայից կեղծ ծագիլները, ցոյց տուեց ժողովրդին պատերազմի ժամանակ և պատերազմի առթիւ եղած սպեկուլեացիայի և շահեցման անդունդը: Բուրժուազիան վարեց այս պատերազմը յանուն ազատութեան և հաւասարութեան. յանուն ազատութեան և հաւասարութեան անխոր հարստացման զինւորական կապալառուները: Բեռնի Գեղին Ինտերնացիոնալի և ոչ մի ջանքը չի կարող թաղցնել մտտասաններից այժմ մինչև վերջը մերկացրած բուրժուական ազատութեան, բուրժուական հաւասարու-

թեան, բուրժուական դեմոկրատիայի հարստահարողական բնութիւն:

11) Եւրոպական ցամաքի ամենից զարգացած կապիտալիստական երկրում, Գերմանիայում, իմպերիալիստական Գերմանիայի կործանումով ձեռք բերած լիակատար ազատութեան առաջին իսկ ամիսները ցոյց տւին գերմանական բանւորներին և ամբողջ աշխարհին, թէ ինչնո՞ւմն է բուրժուաւորներին և ամբողջ աշխարհին, իսկական դատական դեմոկրատիան հանրապետութեան իսկական դատարարը: Կարլ Լիբկնեխտի և Ռոզա Լիւքսեմբուրգի սպանութիւնը համաշխարհային—պատմական կարեւորութիւն ունեցող մի անցք է, ոչ միայն այն պատճառով, որ արագիկօրէն ընկան իսկական պրոլետարական, կոմունիստական Ինտերնացիոնալի լուադոյն մարդիկն ու առաջնորդները, այլև այն պատճառով, որ առաջաւոր եւրոպական—կարելի է առանց չափազանցութեան ասել—համաշխարհային մասշտաբով առաջաւոր—պրոլետարական համար մինչև վերջը բացայայտեց նրա դատարարական էութիւնը: Եթէ բանդարկւած, այսինքն պետական իշխանութեան պաշտպանութեան տակ առնւած մարդիկ անպատիժ սպանել կարող էին օթիցերներին և կապիտալիստների ձեռքից սոցիալ-պատմիտներին կառավարութեան ժամանակ, նշանակում է, դեմոկրատիկ հանրապետութիւնը, որտեղ այդ բանը հնարաւոր էր, բուրժուազիայի զիկտատութեան է: Մարդիկ, որոնք իրանց զայրոյթն են յայտնում Կարլ Լիբկնեխտի և Ռոզա Լիւքսեմբուրգի մահւան առթիւ, բաց չեն հասկանում այս ճշմարտութիւնը, դրանով միայն բացայայտում են կամ իրանց բթամտութիւնը, կամ իրանց երեսպաշտութիւնը: «Ազատութիւն» աշխարհիս ամենից ազատ և առաջաւոր հանրապետութիւններից մէկում, գերմանական հանրապետութեան մէջ, պրոլետարիատի բանդարկւած առաջնորդներին անպատիժ սպանելու ազատութիւնն է: Եւ սա չի կարող ուրիշ կերպ լինել, քանի դեռ պահւում է կապիտալիզմը,

քանի որ դեմոկրատիայի զարգացումը չի բխանում, այլ սրում է դասակարգային պայքարը, որ պատերազմի և իր հեռանկարներն ունի արդիւնքների ու ազդեցութեան շնորհիւ, եռման կեանքն է հասցրել:

Ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհում ներկայումս տեղի է ունենում բոլորեցիկներն աքսոր, նրանց հետապնդումն, բանդարկումն, օրինակ, բուրժուական ամենաազատ հանրապետութիւններից մէկում, Նիւեյարիայում, տպա՝ հակաբոլշեւիկական պաշտօններ Ամերիկայում և այլն: Ընդհանրապէս դեմոկրատիայի համ զուտ դեմոկրատիայի տեսակետից, ուղղակի ծրագրելի է, որ առաջապահ քաղաքակիրթ, դեմոկրատիկ, մինչ ատամները դիմում երկիրները վախենում են մի քանի տասնեակ մարդկանց ներկայութիւնից, յետամնաց, քաղցած, աւերած Ռուսաստանից, որին բուրժուական լրագրիւնները առանձնակ միլիոնաւոր օրինակներում վայրագ, ռերագործ և այլ անունն են տալիս: Պարզ է, որ աշխարհի ազդեցիկ հակաութիւն առաջացնող հասարակական կացութիւնն իրօք բուրժուազիայի դիկտատուրա է:

12) Իրերի այս դրութեան հանգէպ՝ պրոլետարիատի դիկտատուրան ոչ միայն օրինաւոր է, որպէս հարստահարողների տապալում և նրանց դիմադրութեան ճնշում, այլև բացարձակ անհրաժեշտ է աշխատաւորների ամբողջ մասսայի համար, որպէս միակ պաշտպանութիւն բուրժուական դիկտատուրայի դէմ, որ պատերազմ առաջացրեց և պատրաստում է նոր պատերազմ:

Այն գլխաւորը, որ չեն հասկանում սոցիալիստները, և որ կազմում է նրանց տեսական կարծատեսութիւնը, նրանց դերաժութիւնը բուրժուական նախապաշարութեանից և նրանց քաղաքական դաւաճանութիւնը պրոլետարիատի վերաբերմամբ, դա այն է, որ կապիտալիստական հասարակութեան մէջ, նրա հիմքում դրած դասակարգային պայքարի քիչ թէ շատ լուրջ սրման դէպքում, ոչինչ միջին բան չի

կարող լինել՝ բացի բուրժուազիայի դիկտատուրայից կամ պրոլետարիատի դիկտատուրայից: Արեւ երրորդ բանն մասին եղած բոլոր պատրանքները՝ մանր բուրժուազիայի ռեակցիոն վայնասուններ են: Այդ են վկայում և՛ բուրժուական դեմոկրատիայի ու բանւորական շարժման աւելի քան բազմամիայ զարգացման փորձը, և՛ մանաւանդ վերջին հնգամեակի փորձը: Իրա մասին են խօսում նաև դիտական քաղաքատեսութիւնը, մարքսիզմի ամբողջ բովանդակութիւնը, որ իւրաքանչիւր ապրանքային տնտեսութեան ժամանակ անտեսական անխուսափելիութիւնն է պարզում բուրժուազիայի վարած դիկտատուրայի, բուրժուազիայի, որին ոչ ոք կարող է փոխարինել, բացի կապիտալիզմի իսկ զարգացմամբ ահող, բազմացող, խտացող, դասակարգից, այսինքն՝ պրոլետարների դատակարգից:

13) Սոցիալիստների մի ուրիշ տեսական և քաղաքական սխալը նրանումն է, որ չեն բմբռնում, թէ իր հնադարեան սողմնաւորութիւնից սկսած դեմոկրատիայի ձևերը ժամանակի ընթացքում անխուսափելիօրէն փոխել են, մի դասակարգի տիրապետութիւնը միւսով փոխարինւելուն համընթաց:

Յունաստանի հին հանրապետութեանց մէջ, միջնադարեան քաղաքներում, առաջաւոր կապիտալիստական երկրներում դեմոկրատիան տարբեր ձևեր ունի և կիրառման տարբեր աստիճան: Մեծագոյն անհեթեթութիւնը կլինէր կարծել, թէ մարդկութեան պատմութեան մէջ ամենախոր յեղափոխութիւնը, իշխանութեան անդրանիկ փոխանցումը հարստահարիչների փոքրամասնութիւնից հարստահարողներին մեծամասնութեանը կարող է տեղի ունենալ հին բուրժուական, պարլամենտական դեմոկրատիայի հին շրջանների ներսում, կարող է տեղի ունենալ առանց խոշորագոյն տակնուվրայումի, առանց դեմոկրատիայի նոր ձևերի, նոր հիմնարկութեանց ստեղծագործութեան, որոնց մէջ կմարմնաորուէին նրա կիրառման նոր ձևերը:

14) Արդյունաբերիատի ղեկավարության նրանով է նման ուրիշ դասակարգերի ղեկավարության, որ նա ինչպէս և ամեն մի ուրիշ ղեկավարության, առաջ է եկել քաղաքական տիրապետութիւնը կորցնող դասակարգի բռնի զիմադրութիւնը Բնշխու անհրաժեշտութիւնից: Արդյունաբերիատի ղեկավարության արմատական տարբերութիւնը ուրիշ դասակարգերի ղեկավարությանից, — կալաժատէրերի ղեկավարությանից միջին դարերում, բուրժուազիայի ղեկավարությանից բոլոր քաղաքակիրթ, կապիտալիստական երկրներում, — նրա մէջն է, որ կալաժատէրերի և բուրժուազիայի ղեկավարության ազդարձակութեան ահադին մեծամասնութեան, այսինքն աշխատաւորների զիմադրութեան բռնի Բնշխումն էր: Ընդհակառակը, պրոլետարիատի ղեկավարության հարստահարիչների, այսինքն աղքատնակցութեան չնչին փոքրամասնութեան, կալաժատէրերի և կապիտալիստների զիմադրութեան բռնի Բնշխումն է:

Սրանից, իր հերթին, հետևում է, որ պրոլետարիատի ղեկավարության իր հերթին անխուսափելիօրէն ոչ միայն ընդհանրապէս ղեմոկրատական ձևերի ու հիմնարկութեանց փոփոխութիւն է առաջ բերում, այլ և յատկապէս նրանց այնփոփոխութիւն է առաջ բերում, որ առաջացնում է աշխարհումս պիտի մի փոփոխութիւն, որ առաջացնում է ղեմոկրատիզմի փաստական օգտագործումը կապիտալիզմից Բնշխած աշխատաւոր դասակարգերի կողմից:

Եւ իրօք, պրոլետարիատի ղեկավարության այն ձևը, որ փաստօրէն արդէն մշակւած է, այսինքն Խորհրդային Իշխանութիւնը Ռուսաստանում, Räte-System-ը Գերմանիայում, schop stewards committees և Խորհրդային ուրիշ նման հիմնարկութիւններ ուրիշ երկրներում, զրանք բոլորն աշխատաւոր դասակարգերի, այսինքն ազդարձակցութեան ահադին մեծամասնութեան համար ղեմոկրատական իրաւունքներից և ազատութիւններից օգտակար այնպիսի փաստական հնարաւորութիւն են նշանակում ու իրագործում, որպիսին երբեք

չի եղել, անդամ մօտաւոր չափով, նոյնիսկ ամենալաւ ղեմոկրատական բուրժուական հանրապետութեանց մէջ:

Խորհրդային Իշխանութեան էութիւնը նրանումն է, որ պետական իշխանութեան, պետական ամբողջ ապարատի, մշտական և միակ հիմքը հէնց այն դասակարգերի մասնաշաղկապն է, որ Բնշխած էին կապիտալիզմից, այսինքն բանւորների և կիսապրոլետարների (զիւ դաշինքի, այսինքն բանւորների և կիսապրոլետարների) (զիւ դաշինքի, որոնք ուրիշի աշխատանքը չեն շահագործում և շարունակ իրանց բանւորական ոյժի զոնէ մի մասի վաճառքին էին ղիմում): Հէնց այն մասնաները, որ նոյնիսկ ամենաղեմոկրատիկ, բուրժուական հանրապետութեան մէջ օրէնքով իրաւահաւասար լինելով գործնականապէս հազար ու մի ձևերով և հնարքներով հեռու էին պահւում քաղաքական կեանքին մասնակցելուց և ղեմոկրատիկ իրաւունքներն ու ազատութիւններն օգտագործելուց, հրաւիրւում են այժմ մշտական և անհրաժեշտ, այն էլ վեճական մասնակցութեան պետութեան ղեմոկրատիկ կառավարութեան գործում:

15) Քաղաքացիների սեռից, կրօնից, ռասայից, ազգութիւնից անկախ այն հաւասարութիւնը, որ բուրժուական ղեմոկրատիան խոստացել է միշտ և ամենուրեք, բայց երբեք զլուր չի բերել և շնորհիւ կապիտալիզմի տիրապետութեան չէր կարող զլուր բերել, Խորհրդային Իշխանութիւնը կամ պրոլետարիատի ղեկավարության իրագործում է միանգամից և լիովին, քանի որ այդ կարող է անել միայն արտագրութեան միջոցների մասնաւոր սեփականութեամբ չչահագործուած և նրանց բաժանման ու վերաբաշխման համար պաշարող բանւորների իշխանութիւնը:

16) Հին, այսինքն բուրժուական ղեմոկրատիան և պարլամենտարիզմն այնպէս էին կազմակերպւած, որ հէնց աշխատաւոր մասնաներն ամենից շատ էին հեռու մնում կառավարութեան ապարատից: Խորհրդային Իշխանութիւնը, այսինքն պրոլետարիատի ղեկավարության, ընդհակառակն, այնպէս

էին զեմոկրատիան և չէին բմբռնել նրա բուրժուական բնույթը: Խորհրդների սիստեմը, սխիւքն պրոլետարիատի դիկտատուրան Սահմանադիր Ժողովի, այսինքն բուրժուազիայի զիկտատուրայի հետ միացնելու ծիծաղելի փորձը վերջնապէս մերկացնում է և զեղին սոցիալիստների և սոցիալ զեմոկրատների մտքի խեղճութիւնը, և՛ նրանց մանր բուրժուական քաղաքական ռէակցիան, և՛ նրանց վախկոտ զիջումները նոր, պրոլետարական զեմոկրատիայի ոչ թի անդուսպ ածման նկատմամբ:

23) Դատապարտելով բոլշևիզմը, Բեռնում Դեղին Ինտերնացիոնալի մեծամասնութիւնը, որ երկիւղ կրելով բանւորական մասսաներից վճռականութիւն չունեցաւ ձեռնարկէն համապատասխան ռեզոլյուցիա քննարկել, դատապարտւոյին տեսակետից ուղիղ է վարւել: Տէնց այդ մեծամասնութիւնն էլ լիովին համեքաշխ է ռուս մենշևիկների ու սոց. լեղափոխականների և Դերմանիայի Շալքեմանների հետ: Ռուս մենշևիկներն ու սոց. լեղափոխականները, դանդառուելով բոլշևիկներից կրած հալածանքներից, փորձում են թաղցնել այն փաստը, որ այդ հալածանքները տեղի են ունեցել քաղաքացիական պատերազմում բուրժուաների կողքին—բնդդէմ պրոլետարիատի՝ մենշևիկների և սոց. լեղափոխականների մասնակցութեան շնորհիւ: Ծիշա նոյնպէս Շալքեմանները Դերմանիայում ապացուցել են իրանց նոյնօրինակ մասնակցութիւնը քաղաքացիական պատերազմին՝ բուրժուազիայի կողքին—բնդդէմ բանւորների:

Ուստի և լիովին բնական է, որ Բեռնի Դեղին Ինտերնացիոնալին մասնակցողների մեծամասնութիւնն արտայատուեց յօդուտ բոլշևիկների դատապարտութեան: Դրանում ոչ թէ «զուտ զեմոկրատիայի» պաշտպանութիւնն արտայայտուեց, այլ այն մարդկանց ինքնապաշտպանութիւնը, որոնք գիտեն և զգում են, որ քաղաքացիական պատերազմում կողմնակից են բուրժուազիային՝ բնդդէմ պրոլետարիատի:

Ահա թէ ի՞նչու, դատապարտւոյին տեսակետից, չի կարելի ուղիղ չհամարել Դեղին Ինտերնացիոնալի մեծամասնութեան օրոշումը: Պրոլետարիատը պէտք է, առանց ճշմարտութիւնից վախենալու, ուղիղ հայեացք ձգի նրան և սրանից իր քաղաքական եղրակացութիւնները հանի:

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0172636

